

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

(представлено к.е.н., доц. Савченко Р.О.)

В статті увага акцентована на дослідженнях економічної сутності категорії фінансового результату. Дана характеристика порядку формування фінансових результатів в системі бухгалтерського обліку за міжнародними та вітчизняними стандартами обліку. Під час дослідження були використані загальнонаукові методи дослідження: індукції, дедукції, діалектичний метод пізнання, а також деякі методи бухгалтерського обліку до яких належать: документування, бухгалтерські рахунки, подвійний запис, бухгалтерський баланс та звітність.

Доведена важливість ведення бухгалтерського обліку фінансових результатів як основної складової інформаційного забезпечення процесу управління. Внесено пропозиції, щодо формування облікової політики в частині формування фінансових результатів.

Ключові слова: фінансові результати, прибуток, збиток, підприємство, результати діяльності, управлінські рішення, витрати, доходи

Постановка проблеми. В сучасних умовах економічного розвитку вітчизняних підприємств облік фінансових результатів складає важливу частину інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. В одержанні детальної інформації про фінансовий стан суб'єкта господарювання зацікавлені практично всі суб'єкти ринкових відносин: власники, держава, адміністративний персонал, банківські установи, інвестори, постачальники, підрядники та ін. Тому правильна організація обліку результатів діяльності з метою оптимізації діяльності підприємства та підвищення його економічної ефективності вимагає в умовах сьогодення великої уваги.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Теоретико-методологічним та практичним аспектам обліку фінансових результатів приділяли значну увагу такі вітчизняні та зарубіжні вчені як: А. Дайле, В. Ковалев, І. Мелушова, Н. Власова, М. Войнаренко, Г. Кірейцев, Л.Ловінська, Ю. Мороз, Л. Сук, О. Ширягіна, Ю. Цаль-Цалко та багато інших провідних вчених та практиків. Проте деякі питання практичного запровадження їх пропозицій залишаються висвітлені не в повній мірі.

Метою статті є дослідження визначення економічної сутності фінансових результатів та порядку їх формування в системі бухгалтерського обліку.

Викладення основного матеріалу Головною метою діяльності підприємства будь-якої організаційно-правової форми є отримання прибутку від здійснення фінансово-господарської діяльності. При цьому прибуток буде виступати показником, який найбільш повно відображає ефективність виробництва, обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості. Прибуток є наслідком ефективної роботи або позитивного впливу зовнішніх

об'єктивних та суб'єктивних чинників, а збиток — наслідком неефективної діяльності або результатом дії зовнішніх негативних факторів.

Кінцевий фінансовий результат діяльності підприємств є предметом дослідження багатьох авторів, які в своїх дослідженнях розглядали питання економічної сутності фінансового результату, його економічну природу та відображення в системах бухгалтерського фінансового та управлінського обліку. Проте їх розуміння економічної сутності цього поняття далеко нерівнозначне. Це зумовлено тим, що у діючих нормативно-правових актах відсутнє поняття «фінансового результату». Лише в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» наведене визначення понять «прибуток» та «збиток». Для чіткого окреслення дефініції «фінансового результату», визначення його сутності та функціонального навантаження вважаємо за доцільне ввести до категоріального апарату таке поняття та затвердити його на законодавчому рівні. Пропонуємо фінансовим результатом вважати підсумок господарської діяльності суб'єкта господарювання за звітний період, виражений у грошовій формі, який визначається шляхом віднімання від суми одержаних доходів відповідних їм витрат.

В результаті діяльності підприємство може отримати як прибуток так і збиток, в залежності від ефективності здійснення своєї діяльності. Підприємство отримує прибуток у випадку, коли отримані доходи перевищують понесені витрати. Якщо ж підприємство отримало збитки, то це означає перевищення витрат над доходами. Тому фінансовий результат діяльності підприємства, як одна з основних категорій економіки, може виступати у двох формах - прибуток або збиток[1].

Загалом, фінансові результати як комплексна система взаємозалежних показників, що формуються поетапно, у вигляді різниці між доходами та витратами, визначаються практично всім різноманіттям факторів, які впливають на всі аспекти діяльності суб'єкта господарювання. З'ясування значущості та пріоритетності певного фактора, можливості його використання, роблять обґрунтованішими управлінські рішення. Впливаючи на ті з них, які найбільше пов'язані з параметрами, якими керують, можна формувати фінансові результати, відповідно до цілей організації. Так комплексну систему управління фінансовими результатами досить чітко можна відслідкувати за допомогою використання сучасних інформаційних програмних продуктів, де за допомогою інструментарію програми можливим є не тільки визначення фінансового результату діяльності підприємства в цілому, а по виділених структурних підрозділах (центрах відповідальності), що в свою чергу є вагомим чинником посилення інформативності системи управління.

Процес формування фінансових результатів спрямований на те, щоб досягти потрібного їх розміру, реалізувати всі резерви, за рахунок фінансової, операційної та інвестиційної діяльності. Тому, слід розглянути підходи щодо формування фінансових результатів (рис. 1). Документами, що фіксують облік фінансових результатів, є довідки, або розрахунки, бухгалтерії, які складають в довільній формі. Необхідним є розробка типової форми бухгалтерської довідки-розрахунку, яка надасть аналітичності та наочності розрахунку та забезпечить відсутність помилок при віднесенні тих чи інших витрат і доходів. Таку форму розрахунку можна також використовувати для своєрідного контролю формування та обліку фінансових результатів та складання фінансової звітності форми 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) [2].

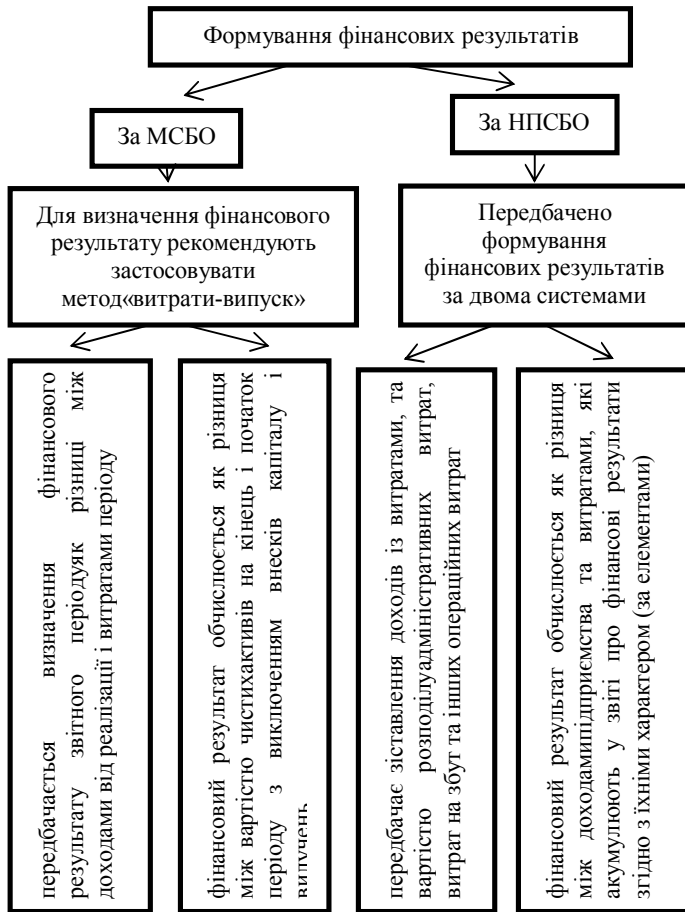


Рис. 1 Підходи до формування фінансових результатів в системі бухгалтерського обліку

При чому, оскільки фінансові результати – це кінцеві результати роботи підприємства, на які впливають всі види здійснюваної ним діяльності, а також методика обліку не лише його складових – доходів і витрат, а й активів і пасивів, використання яких, відповідно, дозволяє отримувати підприємству доходи і спричиняє понесення витрат, то нами методичну частину облікової політики поділено на дві групи:

– елементи облікової політики, які безпосередньо впливають на формування фінансових результатів;

– елементи облікової політики, які впливають на доходи і витрати, що формують фінансові результати.

Зокрема, безпосередньо на величину фінансових результатів впливають такі фактори, як момент визнання доходів і витрат; номенклатура і склад статей доходів і витрат; поділ їх за звітними періодами; порядок віднесення на фінансові результати для визначення бази оподаткування [3].

Висновки. Отже, формування фінансових результатів можна розглядати як частину загальної системи господарювання, що пов'язана із прийняттям рішень щодо забезпечення необхідного їх розміру на рівні суб'єкта господарювання для досягнення тактичних та оперативних цілей. Використання сучасного інформаційного забезпечення дозволить не тільки визначити фінансовий результат діяльності підприємства, а і надає можливість робити це для структурних підрозділів (центрів відповідальності).

Список використаної літератури:

1. Власова Н.О. Ефективність формування фінансових результатів підприємств роздрібною торгівлі: монографія/Н.О. Власова, І.Ю. Мелушова. – Харків: Харківський держ. універс. харчування та торгівлі, 2008.- 259с.

2. Кучеркова С. О. Облік фінансових результатів у сільськогосподарських підприємствах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / С. О. Кучеркова. — К., 2008. — 21 с.

3. Савченко А.М. Особливості формування облікової політики щодо обліку фінансових результатів на торговельних підприємствах контролю/ А.М. Савченко //НаучныетрудыSWorld. – Выпуск 1(42). Том 7. – Иваново: Научный мир, 2016 – С. 72 - 79

References:

1. Vlasova N.O. Efektyvnist' formuvannya finansovykh rezul'tativ pidpryyemstv rozdribnoyi torhivli: monohrafiya/N.O. Vlasova, I.Yu. Melushova. – Kharkiv: Kharkivskyy derzh. univers. kharchuvannya ta torhivli, 2008.- 259s.

2. Kucherkova S. O. Oblik finansovykh rezul'tativ u sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstvakh : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ekon. nauk : spets. 08.00.09 «Bukhhalters'kyu oblik, analiz ta audyt (za vydamy ekonomichnoyi diyal'nosti)» / S. O. Kucherkova. — K., 2008. — 21 s.

3. Savchenko A.M. Osoblyvosti formuvannya oblikovoyi polityky shchodo obliku finansovykh rezul'tativ na torhiveli'nykh pidpryyemstvakh kontrolyu/ A.M. Savchenko //НаучныетрудыSWorld. – Выпуск 1(42). Том 7. – Yvanovo: Nauchnyu myr, 2016 – С. 72 - 79

ЛІСОВСЬКА Ірина Сергіївна - магістр Житомирського національного агроєкологічного університету, спеціальність Облік в оподаткування

Наукові інтереси: обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку фінансових результатів